

KAUNO APYLINKĖS TEISMAS
S P R E N D I M A S U Ž A K I Ų
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2018 m. gegužės 16 d.
Kaunas

Kauno apylinkės teismo Kauno rūmų teisėja Giedrė Jakštienė, rašytinio proceso tvarka, išnagrinėjusi civilinę bylą pagal ieškovės Valstybinės vartotojų teisės apsaugos tarnybos ieškinį atsakovui Arūnui Lysenkai, trečiajam asmeniui (*asmens duomenys neskelbtini*) dėl vartojimo sutarties sąlygų pripažinimo nesąžiningomis ir negaliojančiomis.

Teismas

n u s t a t ė:

ieškovė ieškiniu prašo teismo pripažinti atsakovo Arūno Lysenkos sutarties 22.2.4 ir 3.1. punktų sąlygas nesąžiningomis ir negaliojančiomis. Atsakovui nepateikus atsiliepimo į ieškinį, prašo priimti sprendimą už akių.

Atsakovui apie iškeltą civilinę bylą bei ieškovės reikalavimus pranešta tinkamai – dokumentai buvo išsiųsti ir įteikti atsakovui Arūnui Lysenkai 2018 m. kovo 6 d., įteikiant asmeniškai pačiam atsakovui (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 123 straipsnio 1 dalis,), tačiau jis per nustatytą terminą nepateikė atsiliepimo į ieškinį, todėl ieškovės prašymas priimti sprendimą už akių tenkintinas (CPK 142 straipsnio 4 dalis ir 262 straipsnio 2 dalis).

Trečiasis asmuo (*asmens duomenys neskelbtini*), nepareiškiantis savarankiškų reikalavimų, per teismo nustatytą terminą atsiliepimo į ieškinį nepateikė, procesiniai dokumentai įteikti vadovaujantis CPK 123 straipsnio 3 dalimi, įteikiant procesinius dokumentus deklaruotos vietos adresu.

Ieškinys tenkintinas.

Iš byloje pateiktų rašytinių įrodymų nustatyta, kad atsakovas Arūnas Lysenka, teikdamas atlikėjo (vedėjo) paslaugas 2017 m. sausio 23 d. pasirašė su (*asmens duomenys neskelbtini*) paslaugų tiekimo sutartį Nr. ARU 389, (toliau - Sutartis) kurių 2.2.4 punkte įtvirtinta kad „<...> Jei Užsakovas asmeniškai nutraukia sutartį dėl bet kokių priežasčių, avansas negražinamas“.; Sutarties 3.1. punkte įtvirtinta: „Užsakovas gali vienašališkai atsisakyti šio pavedimo tik informavęs apie tai Vykdytoją raštu ne vėliau nei prieš trisdešimt darbo dienų iki nutraukimo dienos. <...>. Ieškovė nurodo, jog minėtos Sutarties sąlygos yra nesąžiningos, pažeidžiančios vartotojų teises bei teisėtus interesus, todėl pripažintinos negaliojančiomis.

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 49 straipsnio 2 dalis numato, kad įstatymų numatytais atvejais valstybės ir savivaldybių institucijos ir kiti asmenys gali pareikšti

ieškinį ar pareiškimą viešajam interesui ginti. Vartotojų teisių gynimas vertintinas kaip viešasis interesas, svarbus ne tik pačiam vartotojui, bet ir didelei visuomenės daliai (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2001 m. balandžio 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-475/2001; 2008 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2008*). Vartotojų teisių apsaugos įstatymo (toliau – VTAĮ) 30 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad vartotojų viešojo intereso gynimas – tai ieškinio vartotojų viešajam interesui ginti pareiškimas, kai siekiama pripažinti ar pakeisti teisinius santykius, uždrausti (nutraukti) pardavėjo ar paslaugų teikėjo veiksmus (neveikimą), kurie pažeidžia vartotojų teisėtus bendruosius interesus ir yra nesąžiningi vartotojų požiūriu, neatitinka sąžiningos verslo praktikos arba prieštarauja Lietuvos Respublikos civiliniam kodeksui (toliau CK), šiam įstatymui ar kitiems teisės aktams. Vartotojų viešąjį interesą gina Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba ir šio įstatymo 31 straipsnyje nustatytas sąlygas atitinkančios vartotojų asociacijos, o įstatymų nustatytais atvejais – kitos valstybės ir savivaldybių institucijos ir juridiniai asmenys (VTAĮ 30 straipsnio 1 dalis). Ieškovė, be kitų funkcijų, įstatymų nustatyta tvarka kontroliuoja sutarčių standartines sąlygas ir ginčija nesąžiningas vartojimo sutarčių sąlygas (CK 6.228⁴ straipsnio 10 dalis, VTAĮ 12 straipsnio 2 dalies 6 punktas).

Pagal VTAĮ 32 straipsnio 2 dalį Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, nustačiusi, kad vartojimo sutarties sąlygos yra nesąžiningos, turi kreiptis į pardavėją, paslaugų teikėją ir pasiūlyti jam per 14 dienų nuo šio pasiūlymo gavimo pakeisti, panaikinti arba nebetaikyti nesąžiningos sąlygos ar sąlygų sudarant sutartis su vartotojais, taip pat nurodyti pardavėjui ar paslaugų teikėjui, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba kreipsis į teismą su ieškiniu ar pareiškimu (skundu) dėl nesąžiningos sąlygos (sąlygų) pripažinimo negaliojančiomis ar pakeitimo, jeigu pardavėjas ar paslaugų teikėjas nevykdys Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pasiūlymo. Gavęs Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pasiūlymą ir sutikdamas nutraukti viešojo intereso pažeidimą, pardavėjas, paslaugų teikėjas per nustatytą 14 dienų terminą nusiunčia Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai pranešimą, kad sutinka nutraukti viešojo intereso pažeidimą arba kad pažeidimą nutraukė. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, patikrinusi, kad viešojo intereso pažeidimas tikrai nutrauktas, pranešimą apie tai skelbia savo interneto tinklalapyje. Jeigu viešojo intereso pažeidimas nenutrauktas, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba kreipiasi į teismą dėl viešojo intereso gynimo (VTAĮ 32 straipsnio 3 dalis).

Iš byloje pateiktų rašytinių įrodymų nustatyta, kad Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija išnagrinėjo atsakovo Arūno Lysenkos paslaugų teikimo sutarties sąlygas nesąžiningų sąlygų taikymo požiūriu ir 2017 m. rugpjūčio 22 Nr. 10-1141 pripažino šios sutarties 2.2.4. ir 3.1. punktus nesąžiningais. Ieškovė 2017 m. rugpjūčio 24 d. raštu Nr. 4-5927 minėto nutarimo nuorašą pateikė atsakovui ir pasiūlė per 14 dienų nuo jo gavimo dienos pakeisti, panaikinti ar netaikyti atitinkamų Sutarties sąlygų sudarant sutartis su vartotojais ir informuoti ieškovę apie priimtus sprendimus. Atsakovas nurodytos informacijos nustatytu terminu ieškovei nepateikė. Esant išdėstytoms aplinkybėms, darytina išvada, jog atsakovas neatsižvelgė į pateiktus siūlymus dėl Sutarties sąlygų, kurios Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos 2017 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu buvo pripažintos atitinkančiomis vartojimo sutarčių nesąžiningų sąlygų nustatymo kriterijus, pakeitimo, panaikinimo ar netaikymo, taigi – nesutiko nutraukti viešojo intereso pažeidimo.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau - CK) 6.228¹ straipsnio 1 dalyje numatyta, kad vartojimo sutartimi verslininkas įsipareigoja perduoti vartotojui prekes nuosavybės teise arba suteikti paslaugas vartotojui, o vartotojas įsipareigoja priimti prekes ar paslaugas ir sumokėti jų kainą. Šio kodekso nustatytais atvejais vartojimo sutartimis laikomos ir kitos verslininko ir vartotojo sudarytos sutartys. Vartojimo sutartys dažniausiai sudaromos prisijungimo būdu, naudojant standartines sutarčių sąlygas, kurios nėra individualiai aptariamoms, todėl vartotojas yra priverstas priimti jam primetamas stipraus kontrahento siūlomas sutarties sąlygas arba apskritai atsisakyti sutarties. Esminis vartojimo sutarčių instituto ypatumas ir vartotojo teisių gynimo teisinis mechanizmas yra įstatyme įtvirtintas nesąžiningų sutarčių sąlygų draudimas ir tokių sąlygų neprivalomumas vartotojui. Europos Sąjungos vartotojų teisėje sąžiningumo koncepcija suformuota priėmus 1993-04-05 Europos Bendrijų Tarybos direktyvą 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų

vartojimo sutartyse. Direktyvos 3 straipsnis numato, kad ta sutarties sąlyga, dėl kurios nebuvo atskirai derėtasi, yra laikoma nesąžininga, jeigu pažeidžiant sąžiningumo reikalavimą dėl jos atsiranda ryškus neatitikimas tarp iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų vartotojo nenaudai. Visada yra laikoma, kad dėl sąlygos nebuvo atskirai derėtasi, jeigu ji buvo parengta iš anksto, ir vartotojas dėl to negalėjo padaryti įtakos sąlygos esmei, ypač iš anksto suformuluotos tipinės sutarties atveju. Direktyvos 7 straipsnis numato, kad valstybės narės užtikrina, kad <...> egzistuočių pakankamos ir veiksmingos priemonės, užkertančios kelią nuolatiniam nesąžiningų sąlygų naudojimui sutartyse, pardavėjų ar tiekėjų sudaromose su vartotojais. <...> organizacijos, pagal nacionalinės teisės aktus turinčios teisėtą interesą apsaugoti vartotojus, gali <...> iškelti bylą teismuose <...>, kad būtų priimtas sprendimas dėl to, ar bendram naudojimui parengtos sutarčių sąlygos yra nesąžiningos, ir galėtų būti pritaikytos tinkamos ir veiksmingos priemonės, užkertančios kelią tolesniam tokių sąlygų naudojimui. Direktyvos vienas iš nustatytų tikslų yra apsaugoti vartotojus sutarties nesąžiningų sąlygų atvejais, t. y. asmenys, įsigyjantys prekes ar paslaugas, turi būti apsaugoti nuo pardavėjo ar tiekėjo piktnaudžiavimo galia, ypač nuo vienašališkų tipinių sutarčių ir nuo esminių teisių nesąžiningo neįtraukimo į sutartis. Direktyvoje nustatyti nesąžiningų sąlygų kriterijai buvo perkelti į Lietuvos nacionalinę teisę – į CK 6.228⁴ straipsnį.

Sutarties 2.2.4 punkte įtvirtinta kad „<...> Jei Užsakovas asmeniškai nutraukia sutartį dėl bet kokių priežasčių, avansas negražinamas.“ Vadovaujantis minima Sutarties punkto sąlyga vartotojui dėl bet kokių priežasčių nutraukus Sutartį, avansas nėra gražinamas, tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad gali susiklostyti situacija, kuomet Sutartis anksčiau termino bus nutraukta ne dėl vartotojo, o dėl paslaugų teikėjo kaltės, pavyzdžiui, kai paslaugų teikėjas iš esmės pažeidžia Sutartį. Todėl, kai atlygintinų paslaugų teikimo sutartis yra nutraukiama dėl paslaugų teikėjo kaltės, vartotojas dėl to neturėtų patirti jokių neigiamų pasekmių.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika, tuo atveju, kai sutarties šalys nustato imperatyviosioms teisės normoms neprieštaraujančią sąlygą, t. y., kad iš anksto sumokėtas avansas, kuris atliks mokėjimo - atsiskaitymo funkciją ir bus įskaitytas į sutarties, ją įvykdžius, kainą, dėl sutartyje aptartų šalies padarytų pažeidimų negražinamas jį sumokėjusiam asmeniui, avansas laikomas netesybomis baudos forma, t. y. atlieka ne tik mokėjimo -atsiskaitymo, bet ir netesybų funkciją (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartys civilinėse bylose Nr. 3K-3-73/2010; Nr. 3K-3-81/2011). Iš nagrinėjamos Sutarties nuostatos matyti, kad šiuo atveju avansas atlieka tiek mokėjimo - atsiskaitymo funkciją, tiek netesybų funkciją (vertinamas kaip bauda), kai vartotojas nutraukia Sutartį dėl bet kokių priežasčių, todėl akcentuotina, kad kai sutartyje yra nustatytos netesybos, vartotojams yra taikoma apsauga, kuria yra draudžiama nustatyti neproporcingai didelę vartotojo civilinę atsakomybę už sutarties neįvykdymą ar netinkamą įvykdymą. Tais atvejais, kai avansas pagal sutartį atlieka tiek mokėjimo funkciją, tiek netesybų funkciją, avanso dydis negali viršyti proporcingos vartotojo civilinės atsakomybės už sutarties neįvykdymą ar netinkamą įvykdymą dydžio. Atsižvelgiant į tai, kad Sutarties 2.2.4 punkte vartotojui numatyta atsakomybė už Sutarties nutraukimą, t. y. 300 Eur avanso negražinimas gali būti neproporcinga, kadangi paslaugų teikėjo patirtų nuostolių dydis dėl vartotojo vienašališko Sutarties nutraukimo gali nesutapti su vartotojo sumokėta pinigų suma, t. y. paslaugų teikėjo patirti nuostoliai gali būti ir mažesni, arba jų gali ir nebūti. Tačiau net ir tokiu atveju, t. y. paslaugų teikėjui patyrus mažesnius nuostolius ar jų iš vis nepatyrus, vartotojo sumokėti pinigai, t. y. 300 Eur avansas jam nebūtų gražinti, todėl minėta Sutarties sąlyga laikytina nesąžininga.

Sutarties 3.1 punkte numatyta, kad „*Užsakovas gali vienašališkai atsisakyti šio pavedimo tik informavęs apie tai Vykdytoją raštu ne vėliau nei prieš trisdešimt darbo dienų iki numatomos nutraukimo dienos.*

Minimoje Sutarties punkto sąlygoje įtvirtinta, Sutarties nutraukimo tvarka, numatanti, jog vartotojas Sutartį gali nutraukti tik ne vėliau kaip prieš 30 darbo dienų apie tai informavęs paslaugų teikėją. Atsižvelgiant į tai, atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Civilinio kodekso 6.218 straipsnio 1 dalimi sutarties šalis turi teisę vienašališkai nutraukti sutartį, tačiau apie sutarties nutraukimą privalo iš anksto pranešti kitai šaliai per sutartyje nustatytą terminą, o jeigu sutartyje toks terminas nenurodytas - prieš trisdešimt dienų. Taigi ši Civilinio kodekso norma suteikia šalims galimybę sutartyje susitarti dėl įspėjimo apie sutarties nutraukimą termino, tačiau atsižvelgiant į

vardotojo kaip į ekonomiškai silpnesnės sutarties šalies padėtį, į tai, kad vartotojas neturi realios galios nulemti šios standartinės Sutarties sąlygos, taip pat į tai, kad šalių susitarimas neturi prieštarauti teisingumo, sąžiningumo ir protingumo principams bei nepagrįstai apsunkinti vartotojo įstatyme nustatytos teisės vienašališkai nutraukti sutartį, Sutartyje nustatytas 30 darbo dienų įspėjimo apie Sutarties nutraukimą terminas yra neprotingai didelis, todėl konstatuotina, jog Sutarties 3.1 punkto nuostata pažeidžia šalių teisių ir pareigų pusiausvyrą vartotojo nenaudai. Esant išdėstytoms aplinkybėms, darytina išvada, kad Sutarties 3.1. punktas yra nesąžiningas, todėl negaliojantis.

Bylinėjimosi išlaidos, nuo kurių mokėjimo ieškovė buvo atleista, išieškomos iš atsakovo į valstybės biudžetą, todėl iš atsakovo priteistinas 75,00 Eur žyminis mokestis į valstybės biudžetą (CPK 80 straipsnio 1 dalies 6 punktas, 7 dalis, 93 straipsnio 1 dalis).

Vadovaudamasis CPK 262 straipsnio 2 dalimi, 285 - 287 straipsniais, teismas

n u s p r e n d ž i a :

ieškinį tenkinti.

Pripažinti atsakovo Arūno Lysenkos, asmens kodas (*duomenys neskelbtini*), parengtos 2017 m. sausio 23 d. paslaugų teikimo sutarties Nr. ARU 389, 2.2.4 ir 3.1 punktų sąlygas nesąžiningomis ir negaliojančiomis.

Priteisti iš atsakovo Arūno Lysenkos, asmens kodas (*duomenys neskelbtini*) 75,00 Eur (septyniasdešimt penkis eurus) žyminio mokesčio į valstybės biudžetą, žyminį mokestį sumokant į pasirinktą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, į. k. 188659752, banko sąskaitą, įmokos kodas 5660.

Atsakovas negali šio sprendimo skusti nei apeliacine, nei kasacine tvarka, tačiau per 20 dienų nuo jo priėmimo dienos turi teisę paduoti Kauno apylinkės teismo Kauno miesto rūmams pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo.

Ieškovė ir trečiasis asmuo per 20 dienų nuo šio sprendimo priėmimo dienos turi teisę paduoti apeliacinį skundą Kauno apygardos teismui per Kauno apylinkės teismo Kauno miesto rūmus.

Teisėja

Giedrė Jakštienė